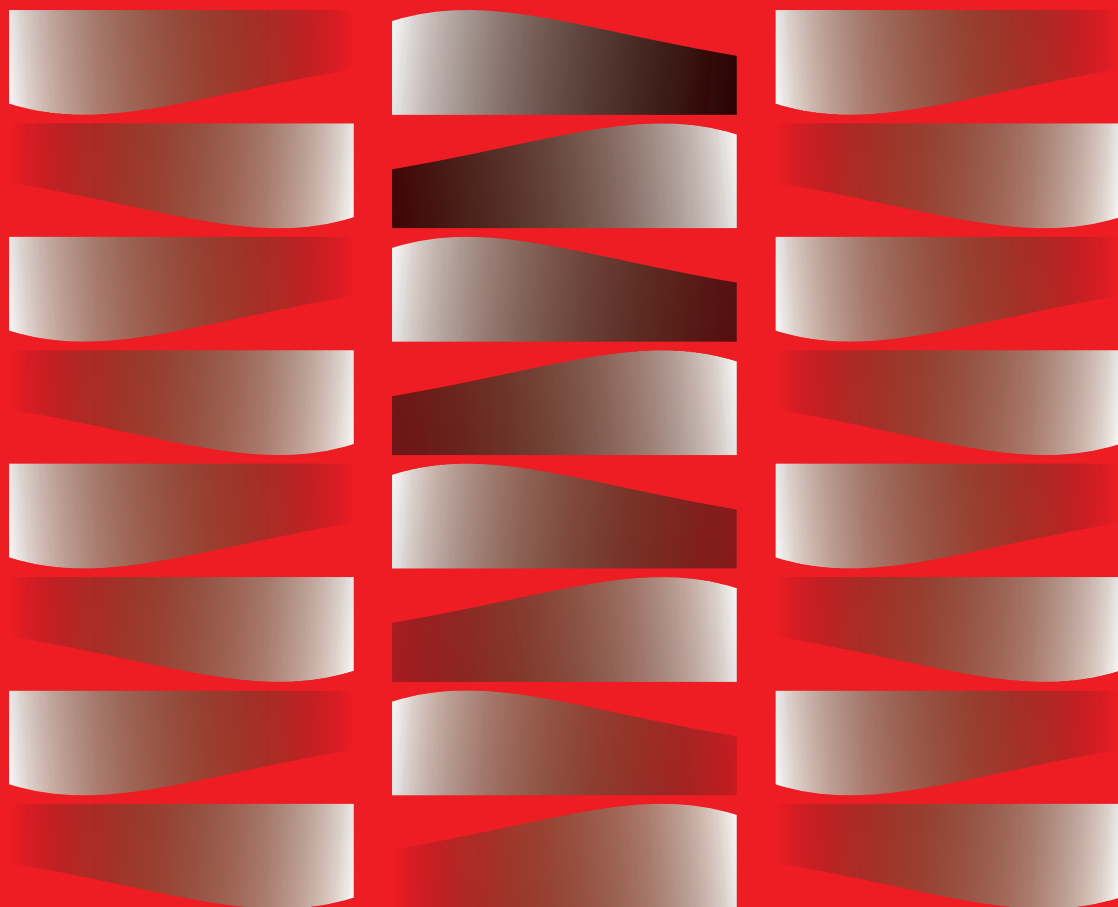

STUDIA SCIENTIFICA
FACULTATIS PAEDAGOGICAE
UNIVERSITAS CATHOLICA RUŽOMBEROK

/5/ 2025
ROČNÍK XXIV.

KATOLÍCKA UNIVERZITA V RUŽOMBERKU

**STUDIA SCIENTIFICA
FACULTATIS PAEDAGOGICAE
UNIVERSITAS CATHOLICA RUŽOMBEROK**

Ružomberok 2025

**STUDIA SCIENTIFICA FACULTATIS PAEDAGOGICAE
UNIVERSITAS CATHOLICA RUŽOMBEROK**

Vedecký recenzovaný časopis

Číslo 5, november 2025, ročník 24.

Vychádza 5-krát do roka.

Šéfredaktor:

prof. PaedDr. **Tomáš Jablonský**, PhD. – Catholic University in Ružomberok (Slovakia)

Zástupca šéfredaktora:

prof. PhDr. **Ingrid Emmerová**, PhD. – Catholic University in Ružomberok (Slovakia)

Medzinárodná redakčná rada:

prof. PaedDr. **Pavel Doulík**, PhD. – J. E. Purkyně University in Ústí nad Labem (Czech Republic)

prof. PaedDr. **Milan Ligoš**, CSc. – Catholic University in Ružomberok (Slovakia)

prof. **Bart McGettrick** – Liverpool Hope University (United Kingdom)

prof. **Pradeep Kumar Misra**, PhD. – Chaudhary Charan Singh University, Meerut (India)

prof. PaedDr. **Elena Bendíková**, PhD. – Catholic University in Ružomberok (Slovakia)

prof. PhDr. **Mária PISOŇOVÁ**, PhD. – Constantine the Philosopher University in Nitra (Slovakia)

prof. Dr. **József Bognár** – Eszterházy Károly Catholic University, Eger (Hungary)

prof. PhDr. **Mária Potočárová**, PhD. – Comenius University in Bratislava (Slovakia)

prof. PhDr. **Vladimír Klein**, PhD. – The University of Prešov (Slovakia)

prof. Dr. **Gabriella Pusztai**, D.Sc. habil – University of Debrecen (Hungary)

assoc. prof. **Miklós Bánhidí**, Ph.D. – Hungarian University of Sports Science, Budapest (Hungary)

prof. Dr. **Ricardo R. Uvinha**, Ph.D. – University of Sao Paulo (Brazil)

prof. PhDr. **Karel Rýdl**, CSc. – University of Pardubice (Czech Republic)

prof. **Juan Carlos Torre Puente** – Comillas Pontifical University in Madrid (Spain)

prof. PaedDr. **Milan Valenta**, PhD. – Palacký University Olomouc (Czech Republic)

prof. PhDr. **Míron Zelina**, DrSc. – DTI University in Dubnica nad Váhom (Slovakia)

prof. Dr hab. **Marian Nowak** – Catholic University of Lublin (Poland)

doc. PaedDr. **Barbora Kováčová**, PhD. – Catholic University in Ružomberok (Slovakia)

doc. PhDr. **Angela Almašiová**, PhD. – Catholic University in Ružomberok (Slovakia)

dr hab. **Piotr Mazur** – The University College of Applied Sciences in Chelm (Poland)

doc. PaedDr. PhDr. **Miroslav Gejdoš**, PhD. – Catholic University in Ružomberok (Slovakia)

doc. PhDr. **Albín Škoviera**, PhD. – University of Pardubice (Czech Republic)

prof. PhDr. **Erích Petlák**, CSc.

Za jazykovú a štylistickú úroveň príspevkov zodpovedajú ich autori.

Výkonný redaktor: PaedDr. Ján Gera, PhD.

Obálka: doc. akad. mal. Pavol Rusko, ArtD.

EV 4416/11

Časopis je indexovaný v databáze ERIH PLUS

(European Reference Index for the Humanities and the Social Sciences).

Časopis je zaregistrovaný v medzinárodnej databáze CEEOL
(Central and Eastern European Online Library).

Katolícka univerzita v Ružomberku

© VERBUM – vydavateľstvo Katolíckej univerzity v Ružomberku

Hrabovská cesta 5512/1A, 034 01 Ružomberok

IČO: 37-801-279

ISSN 1336-2232

Obsah

Predhovor

Tomáš Jablonský 7

Vizuálny grafický záznam emocionálneho percipovania situácií

Patricia Biarincová 11

Reinkarnácia média maľby

Xénia Bergerová 19

Navrhovanie hier s využitím digitálnych zručností ako súčasť výučbového procesu vo výtvarnej edukácii

Anabela Sládek 28

Portrét ako vizuálny prostriedok histórie

Andrea Smitková 37

Redefinície portréту a zobrazení človeka: studie založená na umění

Kateřina Štěpánková 43

Príležitosti pre pedagogickú prax v oblasti výtvarnej edukácie v Centre umenia a kultúry PF UMB

Lenka Lipárová, Renáta Pondelíková 51

Adaptační potíže začínajících pedagogických pracovníků při práci se žáky se speciálními vzdělávacími potřebami

Jiří Škoda, Pavel Doulák, Marek Altman 62

Pol'skí, českí a slovenskí študenti k otázke určovania pohlavia

Karolina Czerwicz, Magdalena Leżucha, Małgorzata Nodzyńska-Moroń,
Vladimir Sirotek, Lenka Pasternáková, Emanuel Studnicki 79

Povedomie pedagogických a odborných zamestnancov o problematike rizikového správania detí a dospelievajúcich so zameraním na látkové a nelátkové závislosti

Angela Almašiová, Juraj Holdoš 93

Skúsenosti pedagógov a formy podpory žiakov s poruchami autistického spektra na základných školách

Bianca Nagyová, Lenka Nadányi, Dagmar Nemček 100

Špecifiká telesnej a športovej výchovy u žiakov s komorbiditou s využitím štruktúrovaného učenia

Martina Magová, Miriam Kavecká 113

Contents

Preface

Tomáš Jablonský 9

Visual Graphic Record of Emotional Perception of Situations

Patricia Biarincová 11

Reincarnation of the Medium of Painting

Xénia Bergerová 19

Designing Games Through Digital Skills as Part of the Learning Process in Art Education

Anabela Sládek 28

Portrait as a Visual Means of History

Andrea Smitková 37

Reconceptualizing Portraiture and Human Self-Image: Art-Based research

Kateřina Štěpánková 43

Opportunities for Pedagogical Practice in the Field of Art Education at the Center for Art and Culture of PF UMB

Lenka Lipárová, Renáta Pondelíková 51

Adaptation Difficulties of Beginning Teachers when Working with Pupils with Special Educational Needs

Jiří Škoda, Pavel Doulík, Marek Altman 62

Polish, Czech and Slovak Students on the Issue of Gender Determination

Karolina Czerwiec, Magdalena Leżucha, Małgorzata Nodzyńska-Moroń, Vladimír Sirotek, Lenka Pasternáková, Emanuel Studnicki 79

Awareness of Pedagogical and Professional Staff about the Issue of Risky Behavior of Children and Adolescents with a Focus on Substance and Non-substance Addictions

Angela Almašiová, Juraj Holdoš 93

Teachers' Experiences and Forms of Support for Pupils with Autism Spectrum Disorders in Primary Schools

Bianca Nagyová, Lenka Nadányi, Dagmar Nemček 100

Specifics of Physical and Sports Education for Students with Comorbidity Using Structured Learning

Martina Magová, Miriam Kavecká 113

Predhovor

Milé kolegyně, milí kolegovia,

uvedené číslo nášho vedeckého časopisu svojim tematickým zameraním ponúka čitateľom pestrý a podnetný pohľad na aktuálne otázky výtvarnej edukácie, umeleckého výskumu a pedagogickej praxe. Publikované štúdie prinášajú interdisciplinárne prepojenia medzi umením, vzdelávaním, technológiami a sociálnymi výzvami, ktorým dnes školské prostredie čelí.

Príspevky z oblasti výtvarnej umenia reflektujú premenu vizuálneho vnímania, tradičných umeleckých médií a nových didaktických možností v oblasti tvorivej edukácie. Príspevky sa venujú emocionálnemu prežívaniu vo výtvarnom procese, postaveniu maľby v digitálnej dobe, využívaní gamifikácie vo vyučovaní, ako aj historickým a súčasným pohľadom na portrét. Taktiež sú tu prezentované prístupy k pedagogickej praxi v umeleckom vzdelávaní.

Súčasťou čísla sú aj štúdie, ktoré reflektujú aktuálne výzvy školského prostredia. Prinášajú analýzy adaptačných ťažkostí začínajúcich učiteľov pri práci so žiakmi so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, výsledky výskumu študentov poukazujúce na nízku úroveň poznatkov o ľudskej diferenciacii a potrebu kvalitnejšieho univerzitného vzdelávania v tejto oblasti, ako aj zistenia o povedomí pedagógov týkajúcom sa rizikového správania žiakov. Pozornosť je venovaná aj skúsenostiam s inkluzívnou podporou detí s PAS a žiakov s komorbiditami v rámci telesnej a športovej výchovy.

Spoločným menovateľom všetkých publikovaných štúdií je dôraz na hľadanie efektívnych foriem podpory jednotlivca – či už v tvorivom procese, v procese učenia, alebo pri prekonávaní limitov a prekážok, ktoré so sebou prináša súčasné vzdelávacie prostredie.

Veríme, že publikované príspevky prispievajú k odbornému dialógu a poskytnú inšpiráciu pre ďalšiu pedagogickú a výskumnú prax.

Prof. PaedDr. Tomáš Jablonský, PhD.

Preface

Dear colleagues,

the current issue of our scientific journal, through its thematic focus, offers readers a diverse and inspiring perspective on current questions in art education, artistic research and pedagogical practice. The published studies bring interdisciplinary connections between art, education, technologies, and the social challenges that today's school environment faces.

The contributions from the field of fine arts reflect the transformation of visual perception, traditional artistic media and new didactic possibilities in creative education. The contributions address emotional experience in the artistic process, the position of painting in the digital age, the use of gamification in teaching, as well as historical and contemporary perspectives on portrait. Approaches to pedagogical practice in arts education are also presented.

This issue also includes studies that reflect current challenges in the school environment. They offer analyses of the adaptation difficulties faced by beginning teachers working with pupils with special educational needs, The results of student research point to a low level of knowledge about human differentiation and the need for better university education in this area, as well as findings about teachers' awareness of risky behavior among students. Attention is also given to experiences with inclusive support for children with ASD and pupils with comorbidities in physical and sports education.

A common denominator of all published studies is the emphasis on searching for effective forms of support for the individual – whether in the creative process, in the learning process or in overcoming limitations and obstacles presented by the current educational environment.

We believe that the published contributions will enrich professional dialogue and provide inspiration for further pedagogical and research practice.

Prof. PaedDr. Tomáš Jablonský, PhD.

DOI: <https://doi.org/10.54937/ssf.2025.24.5.51-61>

Príležitosti pre pedagogickú prax v oblasti výtvarnej edukácie v Centre umenia a kultúry PF UMB

Opportunities for Pedagogical Practice in the Field of Art Education at the Center for Art and Culture of PF UMB

Lenka Lipárová, Renáta Pondelíková

Abstract

The aim of this paper is to present new opportunities for pedagogical practice in the field of art education in the Centre of Art and Culture of PF UMB, which we are creating within the project KEGA 013UMB-424. We present findings that have the potential to improve the teaching of subjects oriented towards informal educational programs of an artistic nature for children of younger school age, in which students of Matej Bel University participate.

Keywords: Pedagogical practice. Plein air. Children's camp. Art activities. Informal education.

Úvod

V rámci projektu *KEGA 013UMB-424* je jedným z primárnych cieľov vytváranie nových príležitostí pre prax študentov v oblasti výtvarnej edukácie.

Hoci na Pedagogickej fakulte UMB v Banskej Bystrici v súčasnosti neponúkame študijný program učiteľstva výtvarnej výchovy, podieľame sa na príprave učiteľov pre primárny a predprimárny stupeň vzdelávania. Výtvarná výchova ako jeden z vyučovacích predmetov je dôležitá z hľadiska celostného rozvoja osobnosti dieťaťa a žiaka. Podľa Slavíka et al. (2013), ak má byť proces učenia účinný, musia si dieťa alebo žiak daný poznatok sami skonštruovať za použitia intelektuálnych nástrojov, ktoré im ponúkne kultúra prostredníctvom konkrétnych osôb (učiteľov) a ktoré sa môžu adaptovať a zdokonaľovať. Učitelia by teda mali sprostredkovať poznatky takým spôsobom, aby si ich deti a žiaci mohli sami (re)konštruovať. Zároveň sa učia aj spôsobom myslenia a reflexie, ktoré sú potrebné k osvojovaniu poznatkov.

To platí aj pre získavanie didaktických spôsobilostí študentov a študentiek v rámci pedagogickej praxe. Stratégiou sprístupňovania reálnych kontaktov študentov s cieľovou skupinou detí (predškolského a mladšieho školského veku)

sa zaoberáme už od roku 2015 v nadväzujúcich projektoch KEGA¹, v rámci ktorých sme plánovali a realizovali podujatia v spolupráci s MŠ a ZŠ.

V tomto príspevku si kladieme za cieľ predstaviť aktuálne príležitosti, ktoré vytvárame pre pedagogickú prax študentov a študentiek nad rámec povinných pedagogických praxí zameraných na výtvarné činnosti. Záujem je veľký aj medzi študentmi a študentkami študijných programov, ako sú predškolská a elementárna pedagogika, vychovávateľstvo, sociálna práca, psychológia. Ako príklad uvádzame počty študentov a študentiek na predmete Keramika a tvorba z prírodných materiálov.

Tab. 1: Počty študentov na celouniverzitnom predmete Keramika a tvorba z prírodných materiálov

semester	počty zapísaných študentov	Z toho absolvovali	Mimo PF	Študijné programy Z toho z PF
LS 23/24:	64	57	8	PPGdb, PSdb, PYAdb, SPRdb, VVDMDdb, nUPP, xTVGE, xSaSA, Pravo 1, nGeAj
ZS 23/24:	54	47	14	PPGdb, PSdb, PYAdb, SPRdb, VVDMDdb, nUPP, xTVGE, xSaSA, xAjHi, Pravo 1, nGeAj
LS 22/23:	28	26	-	PPGdb, PSdb, PYAdb, SPRdb, VVDMDdb
ZS 22/23:	30	29	-	PPGdb, PSdb
spolu	176	159		

Predmet je postavený na praktickej realizácii výtvarných zadaní, ktoré študenti a študentky dokumentujú a reflektujú cez elektronický kurz v LMS Moodle. Z tabuľky vyplýva, že o predmet je záujem. Ako hlavné dôvody študenti a študentky uvádzajú potrebu seberealizácie pri tvorení, záujem o tvorenie a priestor pre psychohygienu.

¹ KEGA 003UMB-4/2019 Stratégie vo výtvarnej edukácii 2 – kontinuita a rozvoj didaktických kompetencií študentov v študijných programoch PF UMB (2019 – 2021), KEGA 036UMB-4/2015 Stratégie vo výtvarnej edukácii. Tvorba nových modelov a študijných materiálov pre študijné odbory (2015 – 2017) – vedúci riešiteľ L. Lipárová.

Na PF UMB v Banskej Bystrici sme preto postupne zaviedli výberové predmety, ktoré poskytujú príležitosti pre pedagogickú prax nad rámec povinných praxí a sú špecifické zameraním na výtvarné aktivity:

- Detský tábor v praxi 1, 2,
- Výtvarný ateliér 1, 2 (celouniverzitný predmet),
- Keramika a tvorba z prírodných materiálov 1, 2 (celouniverzitný predmet).

Predmety poskytujú študentom a študentkám priestor pre získanie skúseností s pedagogickou prácou s deťmi v rámci týchto podujatí:

- **Detský plenér – týždenný program pre deti mladšieho školského veku** – realizované v roku 2024 v dvoch termínoch, (zapojených 7 študentiek). 6. – 13. júl 2024 – pobytový tábor Selce-Čachovo, na tábore boli ako účastníci deti zo slovenských rodín v Poľsku (kofinancovanie ubytovania a stravy – Úrad pre zahraničných Slovákov). V spolupráci s Úradom pre zahraničných Slovákov sme v roku 2023 organizovali pobytový tábor pre deti z Ukrajiny, v roku 2024 – pre deti z Poľska. 19. 8. – 24. 8. 2024 – denný tábor v areáli PF.
- **Kružok Keramiky a tvorby z prírodných materiálov v modelovni PF UMB.**
- **Kružok Tvorivý skicár** v obci Medzibrod. V ZŠ Pod Hôrkami bol ponúknutý pilotný program v mesiacoch apríl-jún 2024, zistili sme veľký záujem detí, v školskom roku 2024/25 sme pristúpili ku komunikácii s obecným úradom vzhľadom na nedostatok priestorov v škole, preto sme žiadali o poskytnutie priestorov pre vybavenie špecializovanej učebne výtvarnej výchovy. Žiadosť bola schválená obecným zastupiteľstvom a od novembra bola pre danú aktivitu poskytnutá miestnosť v nevyužitom zdravotnom stredisku obce. K aktivite bola prizvaná študentka 2. ročníka predškolskej pedagogiky bakalárskeho stupňa z blízkej obce, ktorá prejavila schopnosti (ukončené vzdelanie ZUŠ výtvarný obor) aj záujem spracovať skúsenosť v bakalárskej práci.
- **Hodina v modelovni pre deti predškolského veku** prebieha pod vedením L. Lipárovej ako súčasť spolupráce s MŠ prof. Sáru (kontaktná osoba M. Vargová). Túto aktivitu realizujeme priebežne v priestoroch špecializovanej učebne na PF, termíny realizácie v roku 2024 6. 2. a 9. 2. plánované 12. 11. a 26. 11.
- **Periférne centrá** – letné workshopy pre verejnosť.

Zámerom je okrem poskytnutia priestoru na získanie novej skúsenosti aj pochopenie potrieb študentov a študentiek.

Metódy

V rámci reflexívne orientovanej výučby (Kasáčová, 2005) predmetov pravidelne zbierame spätnú väzbu od študentov, ktorí absolvujú výučbu s komponentom priamej praxe. Na zber dát využívame kombináciu metód:

- **diskusné fóra** v elektronickom kurze predmetu s otvorenými otázkami, ktoré sú poloverejné (komunita študentov v rámci predmetu vidí odpovede),
- **dotazníky** vytvorené v externých nástrojoch (anonymné aj neanonymné) obsahujúce otvorené otázky aj škálové položky.

Pre účely tohto príspevku sme sa zamerali na tie otázky dotazníka pre animátorky detského výtvarného tábora, ktoré reflektujú význam priamej skúsenosti študentov – najmä v kontexte učenia sa službou komunite (Service learning ako vzdelávací nástroj využívame od roku 2016), t. j. pri interakcii s deťmi. Prezentujeme výstupy, ktoré môžu slúžiť ako podklad pre ďalšie skvalitňovanie výučby zameranej na neformálne vzdelávacie programy výtvarného charakteru.

Dáta pochádzajú z autorského dotazníka kombinujúceho škálové a otvorené otázky. Respondentmi boli študenti zapojení do predmetu *Detský tábor v praxi* v roku 2024, realizovaného v dvoch formách: dennej a pobytovej. Celkový počet respondentov (7) zodpovedá počtu zapojených študentov v akademickom roku 2024/25.

Zameranie dotazníka a oblasti hodnotenia

Škálové otázky sa zameriavali na nasledujúce tematické oblasti:

1. Príprava a kompetencie animátorky:
 - Cítila som sa dostatočne pripravená na rolu animátorky v tábore.
 - Mala som dostatok príležitostí uplatniť svoje pedagogické znalosti.
 - Táto skúsenosť prispela k môjmu profesionálnemu rozvoju.
 - Táto skúsenosť mi pomohla lepšie pochopiť potreby detí v neformálnom vzdelávacom prostredí.
2. Podpora zo strany vyučujúcich a komunikácia v tíme:
 - Mala som dostatok podpory od vedúcich tábora.
 - Dokázala som efektívne spolupracovať s ostatnými animátorkami.
 - Mala som jasné informácie o mojich úlohách a zodpovednostiach.
3. Práca s deťmi a zvládanie situácií:
 - Dokázala som efektívne komunikovať s deťmi rôznych vekových skupín.
 - Podarilo sa mi úspešne zvládnuť náročné situácie s deťmi.
 - Cítila som sa schopná motivovať deti k účasti na aktivitách.

4. Tvorivosť a vedenie aktivít:

- Cítila som sa sebedomá pri vedení výtvarných aktivít.
- Mala som dostatok príležitostí na kreativitu pri plánovaní aktivít.

5. Hodnotenie táborového programu a aktivít

- Aktivity v tábore boli vhodne navrhnuté pre vekové skupiny detí.
- Táborový program podporoval tvorivosť detí.
- Táborové aktivity podporovali rozvoj umeleckých zručností detí.

6. Atmosféra a sociálne prostredie

- Atmosféra v tábore podporovala pozitívne vzťahy medzi deťmi.

7. Organizácia a logistika tábora

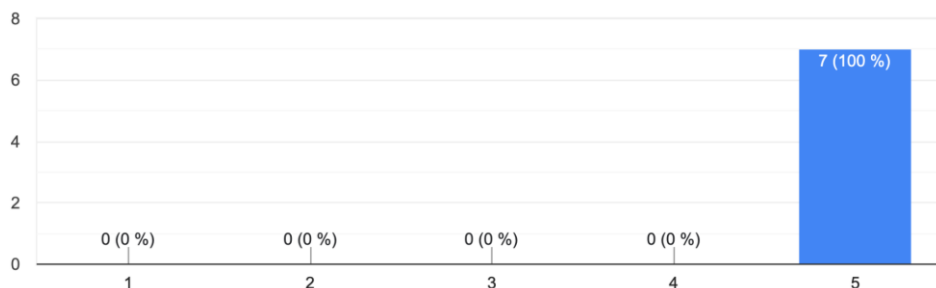
- Organizácia tábora bola efektívna a dobre zvládnutá.
- Denný harmonogram tábora bol vhodne nastavený.
- Materiály a pomôcky potrebné pre aktivity boli vždy k dispozícii.
- Priestory a vybavenie tábora boli vyhovujúce pre plánované aktivity.

Výsledky

Pravidelné získavanie spätnej väzby od študentov k realizovaným aktivitám predstavuje pre pedagóga cenný nástroj na zlepšovanie kvality výučby. Významný prínos má najmä kvalitatívna analýza otvorených odpovedí, ktorá napomáha objektivizácii subjektívnych skúseností účastníkov neformálneho vzdelávania. Hoci ide o menšiu vzorku respondentiek, dopĺňame kvalitatívne zistenia aj kvantitatívnym pohľadom, ktorý v nasledujúcich grafoch ilustruje hodnotenie skúseností v týchto oblastiach (1 = Úplne nesúhlasím 2 = Skôr nesúhlasím 3 = Ani nesúhlasím, ani súhlasím 4 = Skôr súhlasím 5 = Úplne súhlasím).

Táto skúsenosť prispela k môjmu profesionálnemu rozvoju.

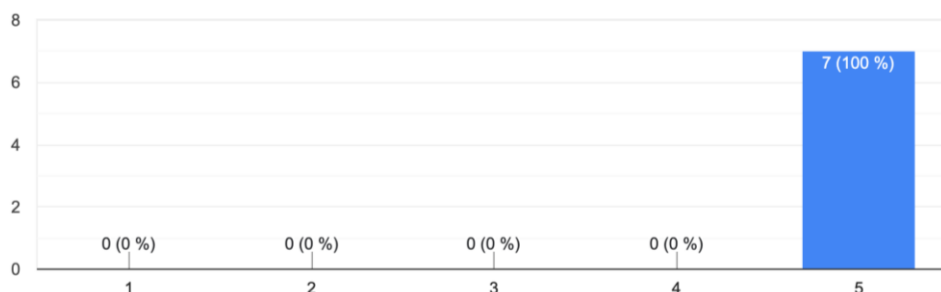
7 odpovedí

Graf 1: Hodnotenie významu pedagogickej skúsenosti z tábora detský plenér pre profesionálny rozvoj študenta (vlastné spracovanie)

Táto skúsenosť prispela k môjmu profesionálnemu rozvoju.

7 odpovedí

Graf 2: Hodnotenie významu pedagogickej skúsenosti z tábora detský plenér pre profesionálny rozvoj študenta (vlastné spracovanie)

Predchádzajúce dva grafy vypovedajú o pozitívnom hodnotení vlastnej skúsenosti z pedagogického pôsobenia v tábore pre svoj profesionálny rozvoj. Kvalitatívna analýza otvorených otázok dopĺňa obraz.

Na otvorenú otázku „Ako by ste zhodnotili plánovanie a prípravu tábora? Cítili ste sa dostatočne informovaní a pripravení pred začiatkom tábora?“ odpovedali študentky kladne: „Pred začiatkom tábora sme dostali základné informácie o programe, zodpovednostiach a deťoch, takže som sa cítila dostatočne pripravená na svoju úlohu animátorky. Mali sme niekoľko stretnutí, kde nám boli vysvetlené rôzne techniky, aby sme aj my vedeli pomôcť deťom pri tvorbe. Aj keď niektoré detaily sa ešte doladovali počas prvých dní tábora, celková príprava bola dobre zvládnutá.“

Študentky sa cítili dostatočne informované a zhodnotili prípravu ako dostačujúcu a „veľmi príjemne odprezentovanú“.

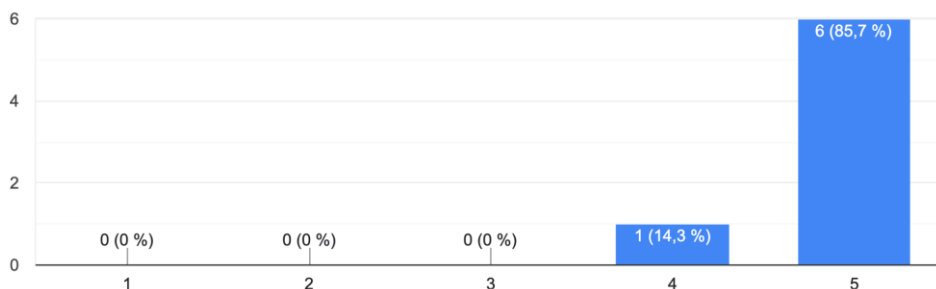
Na otvorenú otázku „Čo považujete za najväčší úspech počas vášho pôsobenia v tábore?“ odpovedalo 7 študentiek. Zhrnutie:

1. Osobný a profesionálny rozvoj: študentky považujú za úspech vlastný osobný rast, zlepšenie komunikácie a schopnosť odbúravať stres: „Stále som sa utvrdila iba v tom, že to chcem robiť.“
2. Zlepšenie jazykových schopností (detí, ale aj vlastných): Učenie sa nových jazykov, ako slovenčiny pre poľské deti a poľštiny pre študentky, bolo považované za cenný úspech;
3. Komunikácia v tíme: pochválili zabezpečenie efektívnej komunikácie medzi členmi tímu, najmä v prípade jazykovej bariéry. Jej hladký priebeh je považovaný za významný úspech;
4. Tímová práca: študentky pozitívne hodnotili spoluprácu na programe a aktivity ako tvorby tímového loga, ktoré viedli k rozvoju spolupráce aj medzi deťmi;
5. Vzťahy a integrácia: ocenili nadviazanie dobrých vzťahov s deťmi a ich integráciu do kolektívu;
6. Bezpečnosť a spokojnosť detí: študentky zdôraznili aj fakt, že počas tábora sa nikto nezranil a deti odchádzali spokojné.

Odpovede ukazujú, že študentky vnímajú ako prínos kombináciu osobného rastu, vytváranie dobrých vzťahov, tímovej spolupráce a zvládnutia výziev, ako je jazyková bariéra.

Dokázala som efektívne spolupracovať s ostatnými animátorkami.

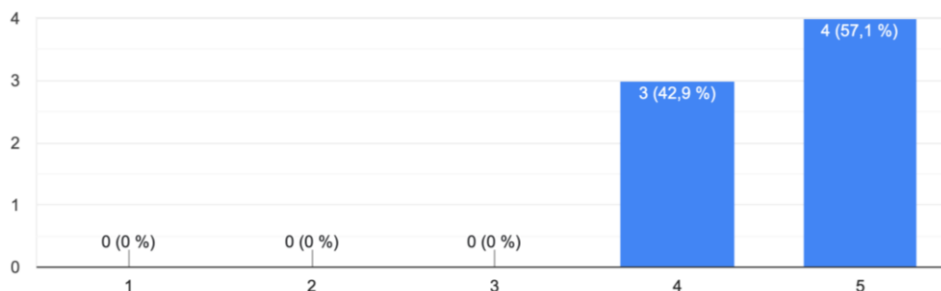
7 odpovedí

Graf 3: Sebahodnotenie študenta v oblasti komunikácie v tíme (vlastné spracovanie)

Podarilo sa mi úspešne zvládnuť náročné situácie s deťmi.

7 odpovedí

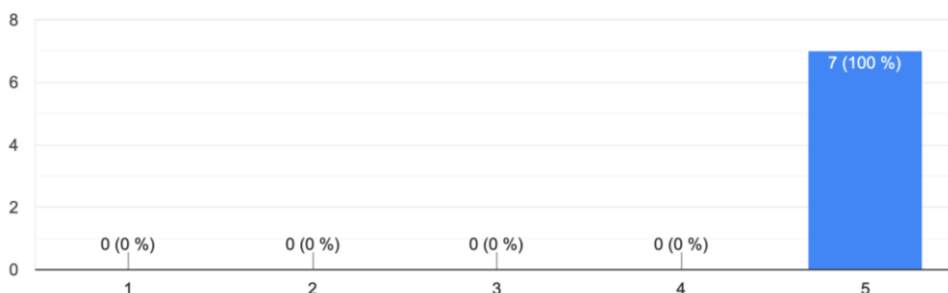

Graf 4: Sebahodnotenie študenta v oblasti práce s deťmi a zvládanie situácií (vlastné spracovanie)

Predchádzajúce dva grafy ukazujú pozitívne sebahodnotenie svojej schopnosti komunikovať a riešiť situácie. Kvalitatívna analýza otvorených otázok dopĺňa obraz. Na otázku: „Čo považujete za najväčší úspech počas vášho pôsobenia v tábore?“ odpovedala študentka: „... ako sme dokázali zabezpečiť relatívne bezproblémovú komunikáciu s deťmi, aj napriek tomu, že boli z Poľska a bola tam nejaká jazyková bariéra.“ Objavujú sa pozitívne hodnotenia komunikácie: „vedeli sme si všetko vykomunikovať a prípadne zlepšiť (každým dňom to bolo lepšie)“ aj kritickejšie: „Na začiatku tábora bola komunikácia medzi nami trochu chaotická. Postupom času sa to však výrazne zlepšilo, najmä vďaka pravidelným večerným stretnutiam, kde sme si spoločne prešli uplynulý deň a naplánovali nasledujúci. Tieto meetingy výrazne prispeli k lepšej koordinácii tímu.“

Táborový program podporoval tvorivosť detí.

7 odpovedí

Graf 5: Hodnotenie programu tábora detský plenér (vlastné spracovanie)

Veľmi pozitívne hodnotenie obsahovej stránky programu môžeme doložiť prehľadom aktivít, ktoré v reflexii spomenuli. Pýtali sme sa aj, ktoré výtvarné aktivity mali medzi deťmi najväčší úspech. Po každom turnuse sa pýtame študentov na najúspešnejšie aktivity. V roku 2024 hodnotili pozitívne:

Tvorivé a remeselné aktivity:

- **Modelovanie, macramé a plstenie** – tvorivé aktivity podporovali aj zručnosť a pracovné návyky detí, bezpečnosť, poriadok, ohľaduplnosť.
- **Kyanotypia, monotyp, tvorenie náramkov a grafika na tašky** podporovali kreativitu detí a uspokojovali potrebu mať vlastný výrobok.
- **Výroba papiera** bola ďalšou obľúbenou aktivitou s environmentálnou témou. Aj preto, že aktivity spojené s vodou sú v letných horúčavách veľmi príjemné.

Tanečné, hudobné a pohybové aktivity:

- **Tanečné ranné rozvíčky** pomohli vytvoriť dynamickú a zábavnú atmosféru.
- **Hudobný workshop** prekvapil možnosťou experimentovať so zvukmi rôznych nástrojov.

Deti sa tešili aj z aktivít, ktoré podporovali tímovú prácu a vzájomné vzťahy, ako podpisovanie tričiek alebo kreslenie vlajky.

Spätná väzba k predmetu Keramika a tvorba z prírodných materiálov – skúsenosti z krúžku s deťmi

Iným úspešným formátom aktivít pre deti, ktorý sa nám podarilo zaviesť na pravidelnej báze, sú krúžky pre deti zo základnej školy. Realizujeme ho aktuálne v dvoch skupinách pre dve základné školy (ZŠ u Filipa – 12 detí, ZŠ Chobotníčka 11 detí). Poskytli sme možnosť realizácie výberového predmetu **Keramika a tvorba z prírodných materiálov** študentom univerzity. Takto študenti a študentky získavajú prax pri organizovaní výtvarných aktivít v podmienkach

špecializovanej učebne prispôsobenej na priestorové vytváranie z rôznych výtvarných materiálov.

Vyhodnotili sme spätnú väzbu od študentiek a dospeli k týmto aspektom ich skúsenosti:

- skúsenosti s prácou s deťmi,
- vnímanie správania detí študentmi a individualizované hodnotenie,
- názory študentov na kvalitu organizácie krúžku.

Zistenia sú relevantné pre ďalšiu prácu s deťmi a organizovanie aktivít.

Skúsenosti s prácou s deťmi

Tento typ odpovedí sa zameriava na všeobecné skúsenosti pri práci s deťmi, či už pozitívne, negatívne alebo náročné momenty. **Pozitívne skúsenosti:** Deti sú šikovné, ochotné pracovať, zaujaté aktivitami, je cítiť kreativitu, snahu, a často aj ochota pomáhať. *Príklad: "Deti boli väčšinou šikovné, snažili sa robiť, čo im bolo povedané.", "Deti sa inšpirovali navzájom a veľmi sa tešili, že sa učili pracovať s hlinou."* **Výzvy a náročnosti:** Práca s viacerými deťmi naraz môže byť náročná, deti majú rôzne potreby a temperamenty, čo môže viesť k problémom so sústredením alebo správaním. *Príklad: "Občas bolo ťažké uklidniť Mirku."*

Vnímanie správania detí a individualizované hodnotenie

Jednou z úloh študentov na krúžku bolo všímať si detaily správania detí pri tvorivých a pracovných činnostiach a učiť sa poskytnúť individualizované hodnotenie. Preto hodnotili vždy dve deti, ktoré neporovnávali. Ich úlohou bolo pomenovať pozitívne aspekty správania detí na krúžku a uvedomiť si aj tie aspekty v ktorých sa dieťa môže posunúť.

Pozitívne aspekty správania: Deti, ktoré sa sústredili na prácu, pomáhali iným, prejavovali kreativitu a motiváciu. *Príklad: "Adelka je veľmi milá a rozumná, vždy pracovala potichu a pekne." alebo "Olivka a Adelka sa snažili pomáhať aj ostatným."* **Ťažkosti pri adaptácii na prácu v skupine:** Deti, ktoré mali problémy so sústredením, správaním alebo ich chovanie bolo náročné na zvládanie. *Príklad: "Vilko mal niekedy nepekné správanie voči bratovi." "Bolo pre ňu náročné sústrediť sa na jednu vec."*

Názory študentov a študentiek na kvalitu organizácie krúžku

Na základe vlastných skúseností, ktoré si medzi sebou porovnali, si študentky uvedomili:

- **potrebu dobrej organizácie** pri presune detí zo školy po vyučovaní (zobrať len zapísané deti, evidovať dochádzku, kontrolovať deti pri presune a prezliekaní v šatni), *"Zistila som, aké náročné môže byť pracovať s viacerými deťmi naraz."*

- **pokrok detí v zručnostiach úpravy pracovného prostredia,**
- **individuálne rozdiely** v tvorivých potrebách detí a efekt otvorenosti zadani, ktorý má na motiváciu veľký vplyv. "*Fascinovalo ma, ako deti dokážu spolupracovať a inšpirovať sa.*"

Diskusia

Odpovede študentiek možno zhrnúť do niekoľkých kategórií, ktoré zohľadňujú rôzne aspekty ich skúseností a názorov na prácu s deťmi v rámci keramického krúžku. Identifikovali sme tieto hlavné kategórie:

Kreativita detí a zábava: viaceré študentky vyjadrili obdiv k tvorivosti detí, ktoré sa rady zapájali do tvorby a neustále prekvapovali svojimi nápadi. Jedna študentka zaznamenala, že deti mali niekedy viac skúseností ako študenti.

Zábavné a vzdelávacie prostredie: študentky vnímali krúžok ako skvelú príležitosť na zlepšenie svojich pedagogických schopností. Jedna študentka zdôraznila význam predprípravy do budúcej profesie, kde mohla deti naučiť základné kroky pri práci s hlinou a zároveň si na krúžku užívať „detský pohľad na svet“. Viaceré študentky sa zhodli, že čas v modelovni veľmi rýchlo ubehol. Mnoho študentiek navrhlo, aby sa čas krúžku predĺžil, aby deti mali viac času na dokončenie svojich výrobkov a študentky sa stihli viac venovať tvoraniu. Tiež navrhli zníženie počtu študentov a študentiek v skupine. Niektoré študentky by ocenili viac miest na sedenie. Viaceré si uvedomujú potrebu prispôsobenia spôsobu komunikácie s deťmi.

Obohatenie o praktické skúsenosti: Väčšina študentiek hodnotí prácu s deťmi ako veľmi obohacujúcu a prínosnú z hľadiska budúcej praxe. Získali praktické skúsenosti, ktoré môžu využiť v pedagogických alebo výtvarných aktivitách. Mnohé odpovede vyjadrujú spokojnosť s tým, že mohli pomáhať deťom pri tvorbe a sledovať ich pokroky.

Záver

Väčšina študentov a študentiek hodnotí prácu s deťmi ako veľmi pozitívnu, obohacujúcu a príjemnú skúsenosť. Vnímajú kreativitu detí a uvedomujú si praktické skúsenosti, ktoré im pomôžu v budúcej pedagogickej praxi.

Bibliografia

- Slavík, J. et al. (2013). *Tvorba jako spôsob poznávání*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Karolinum, 538 s. ISBN 978-80-246-2335-1.
- Kasáčová, B. (2005) *Reflexívna výučba a reflexia v učiteľskej príprave*. Banská Bystrica: Univerzita Mateja Bela, 211 s. ISBN 80-8083-046-0.

Príspevok vznikol ako súčasť riešenia projektu KEGA 013UMB-424 Stratégie vo výtvarnej edukácii 3 – rozvoj didaktických kompetencií študentov v študijných programoch PF UMB s orientáciou na pedagogickú prax (vedúci riešiteľ R. Pondelíková).

Mgr. Lenka Lipárová, PhD.

Centrum umenia a kultúry
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Pedagogická fakulta
Ružová 13, 974 11 Banská Bystrica
lenka.liparova@umb.sk

PaedDr. Renáta Pondelíková, PhD.

Centrum umenia a kultúry
Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Pedagogická fakulta
Ružová 13, 974 11 Banská Bystrica
renata.pondelikova@umb.sk

**Manuscript Submission Guidelines for:
STUDIA SCIENTIFICA FACULTATIS PAEDAGOGICAE
UNIVERSITAS CATHOLICA RUŽOMBEROK**

Accepted contributions will be published after recommendation of at least two reviewers and after an evaluation of journal's Editorial Board.

Formatting your article:

Size B5 (18,2x25,7 cm)

Margins	top	3 cm
	bottom	3 cm
	left (outer edge)	3 cm
	right (inner edge)	3 cm

Font Times New Roman

Font Size: 11: Line spacing – 1.0 (simple)

Scope of a contribution: Maximum of 12 standard pages is recommended.

An article must contain the following items in their respective order: title, subtitle (if there is any) in the language of a contribution and in English, contributor's name (names), email address, author's workplace, abstract in English (up to 200 words), key words (up to 6 words in English), text, list of bibliographical references, picture descriptions (if there are any), picture and graph references.

Besides original scientific and professional studies, every issue of the journal may contain essays of renowned academics, book reviews and information about international conferences as well as brief research outcomes from recently completed empirical explorations.

Citations and Lists of Bibliographical References:

Citations should take the following form:

STN ISO 690 – Documentation.

Bibliographical References:

References to these standard works should be consistent: the method of the first indication and the date.

Dates for submissions: 1.2., 1.4., 1.6., 1.9., 1.11.

Contact: studiascientifica@ku.sk

Code of Ethics for Publishing Articles in the Scientific Journal: STUDIA SCIENTIFICA FACULTATIS PAEDAGOGICAE

The publication process in the journal STUDIA SCIENTIFICA FACULTATIS PAEDAGOGICAE is governed by the standards for publication ethics of the scientific board of EU companies Elsevier and COPE/Committee on Publication Ethics.

Duties of Authors According to the Code of Ethics

The authors submitting articles to STUDIA SCIENTIFICA FACULTATIS PAEDAGOGICAE declare that their manuscripts are entirely original works. The following duties listed for authors, editors, reviewers and the publisher are binding for them and they must adhere to the principles of the journal STUDIA SCIENTIFICA FACULTATIS PAEDAGOGICAE.

Standard for Manuscripts, Access to Data and Their Retention

The authors of articles are obliged to use objective reasoning and objective results of scientific research. The data base of a scientific research should be explicitly presented. Scientific studies must be sufficiently detailed and the references used must enable readers to reproduce their work objectively.

The authors of the articles may be asked to provide source data used in the studies and articles for editorial control purposes, and if it is possible, the author should retain the used data for a reasonably long period after the publication.

Misleading or intentionally incorrect statements are considered unethical.

Originality and Plagiarism

The authors should ensure that they have written entirely original works, and if the authors have used the work and/or words of others, that this has been appropriately cited or quoted. Plagiarism in all its forms constitutes unethical behaviour and is unacceptable. Plagiarism takes many forms, from ‘passing off’ another’s paper as the author’s own paper, to copying or paraphrasing substantial parts of another’s paper (without attribution), to claiming results from research conducted by others.

Multiple, Redundant and Concurrent Publication

An author should not in general publish manuscripts describing essentially the same research in more than one journal of primary publication. Submitting the same manuscript to more than one journal concurrently constitutes unethical behaviour and is unacceptable

Citing sources

Authors should cite publications that have significantly influenced the reported article.

The article should always contain correct and full quotation of another’s paper. Information obtained privately must not be used or reported without explicit, written permission from the source, or from the owner of the property rights.

Authorship of the Article

Authorship should be limited to those who have made a significant contribution to the final conception, design, execution, or interpretation of the reported study, article or paper. All those who have made substantial contributions should be listed as co-authors. Where there are others who have participated in certain substantive aspects of the paper, they should be recognised in the article. The corresponding (responsible) author should ensure that all appropriate co-authors and no inappropriate co-authors are included on the paper, and that all co-authors have seen and approved the final version of the paper and have agreed to its submission for publication.

Fundamental Errors in the Published Works

When an author discovers a significant error or inaccuracy in their own published work, it is the author's obligation to promptly notify the journal editor or publisher and cooperate with the editor to retract or correct the paper if deemed necessary by the editor. If the editor or the publisher learns from a third party that a published work contains an error, it is the obligation of the author to cooperate with the editor, including providing evidence of accuracy of the original results to the editor when requested.

Duties of Editors According to the Code of Ethics

Publication decision: Editor in Chief of STUDIA SCIENTIFICA FACULTATIS PAEDAGOGICAE may accept, reject or request corrections of the articles reported to the journal for publication.

In case both reviews are positive, the text is accepted to be published with the approval of editorial board. If both reviews are negative, the text is rejected. If one of the reviews is positive and the other negative, the author is invited by the editor in chief to edit the article. Subsequently, the article will be reconsidered. Unpublished materials disclosed in a submitted article must not be used in anyone's own research without the express written consent of the author.

Publication Decision

Accepting articles into individual issues of the scientific journal STUDIA SCIENTIFICA FACULTATIS PAEDAGOGICAE is in the competence of editorial board of the journal which takes into account the reviews and other material acquired from the managing editor. The validation of the article in question and its importance to researchers and readers must be realized in accordance with the editorial rules. The managing editor is thus subject to legal requirements in case of libel, copyright infringement and plagiarism. The managing editor may confer with other editors or reviewers in making these decisions. The managing editor works with the manuscripts solely from the perspective of their content and quality

Confidentiality

The editor in chief or anyone in the editorial office of the scientific journal STUDIA SCIENTIFICA FACULTATIS PAEDAGOGICAE must not provide any information about submitted manuscripts to any subjects other than the corresponding author, reviewers, potential reviewers, members of the editorial board and publisher.

Participation and Cooperation on Handling Complaints

The editorial office shall take specific measures in case of complaints of ethical character regarding the submitted or published manuscript. These measures will generally include contacting the author of the manuscript or paper and giving due consideration to the respective complaint or claims made. The measures further include communications to the relevant institutions and research bodies and if the complaint proves to be justified, correction will be published, or the article will be retracted, or other correction will be implemented. Each reported case of unethical behaviour in publishing in the journal must be investigated, even in the case that the article has been published long time ago.

Duties of Reviewers According to the Code of Ethics

Promptness: The accepted texts will be provided to two reviewers who are professionals in the given area and come from other workplaces than the author of the text. If the reviewer is not able to finish the review of the manuscript within the agreed deadline, he/she must communicate with the editor so that the manuscript will be provided to another reviewer.

Contribution to Editorial Decisions

Reviewer helps the editor and editorial board of the scientific journal STUDIA SCIENTIFICA FACULTATIS PAEDAGOGICAE with editorial decisions about publishing/rejecting articles. Reviewer's comments assist the author in improving the paper. Peer review is an essential component of *formal* scholarly communication.

Further Aspects/Time Perspective of Review Procedure

Each suggested reviewer who does not feel qualified to review a certain manuscript, or who knows that he/she will not be able to make the review within the agreed deadline, should notify the redaction office and excuse him/herself from the review process.

Confidentiality

Any manuscripts received for review must be treated as confidential documents. Reviewers must not show the manuscript or discuss the manuscript with anyone unless the redactor in chief of the journal STUDIA SCIENTIFICA FACULTATIS PAEDAGOGICAE permits it.

Objectivity

Reviews should be conducted objectively. Personal criticism of the author is inappropriate. Referees should express their views clearly with supporting arguments.

Citation of Sources

Reviewers should point out the data and information that are wrongly cited or not cited at all by the author. Any proclamation that the data or information were already published in the past must be supported by relevant documentation. A reviewer should bring to the attention of the editor any substantial similarity or overlap between the manuscript under consideration and any other published paper of which the reviewer has personal knowledge.

Publishing and Competing Interests

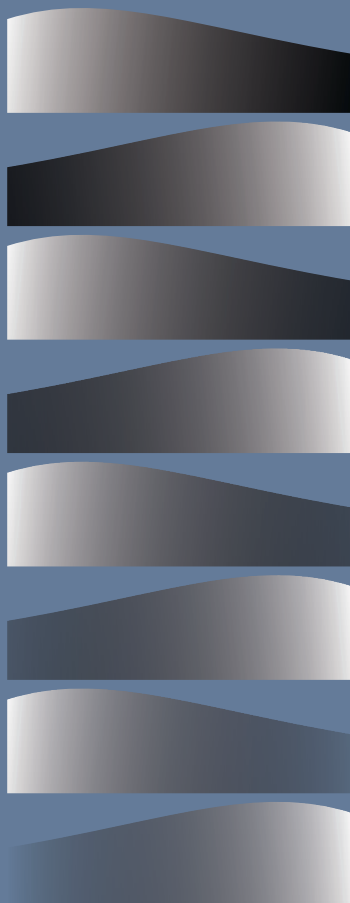
Unpublished materials disclosed in a submitted manuscript must not be used in a reviewer's own research without the express written consent of the author. Substantial information or ideas obtained through peer review are considered confidential and must not be used for personal advantage of the reviewer. Reviewers should not review articles in which a conflict of interests resulting from competitive or other relations with the author may arise.

DUTIES OF THE PUBLISHER

The publisher defines the relationship between the publisher, editors and other contracting parties, respects the confidentiality (e.g. towards the participants of a research, authors, professional reviewers), protects intellectual property and copyright, and also supports editorial independence.

/5/ 2025
ROČNÍK XXIV.

ISSN 1336-2232

9 771336 223005 11